

Thế nào là tiếng Việt mới? Thế nào là tiếng Việt chuẩn?

TM1111

Trích từ Nhóm Dịch Thuật Dân Luận

Dân Luận: Bài tiểu luận thú vị về ngôn ngữ sau đây được trích từ thread "[Nhóm Dịch thuật Dân Luận](#)", khởi nguồn từ một lời phê bình văn phong của BBC và VoA. Dân Luận xin trân trọng giới thiệu bài luận này tới độc giả:

Cảm ơn các bác đã tham gia bàn luận và đánh giá. Hình như giữa những quan ngại chung ngày nay về tình trạng suy thoái đạo đức, giáo dục, văn hóa, tinh thần công dân, nếp sống xã hội... còn có một sự suy thoái về ngôn ngữ? Nhóm bạn trung học của tôi vài tháng trước cũng có một cuộc tranh luận sôi nổi đưa đến đôi chút mất lòng giữa bạn bè về đề tài "Thế nào là tiếng Việt mới? Thế nào là tiếng Việt chuẩn?".

Ngày xưa trước 1954 thì 3 miền Bắc Trung Nam giao lưu thông thoáng nên tuy có thổ ngữ địa phương, nhưng từ Bắc đến Nam đều có chung một thứ tiếng Việt chuẩn. Lịch sử VN đã khiến hai miền Nam-Bắc sống tách biệt và cô lập với nhau trong vòng 20 năm. Những người miền Nam như tôi và các bạn trung học ngày xưa đã hấp thụ tiếng Việt chuẩn theo nền giáo dục VNCH cho đến năm 1975. Trong thời gian chia cắt, ngôn ngữ hai miền phát triển riêng biệt, đến khi "ráp lại" thì đã có nhiều khác biệt, từ đó có cách đánh giá cái đúng, cái sai, cái tốt, cái xấu, phần nhiều dựa vào cái nền tảng giáo dục, phong tục bản làng, văn hóa gia đình, xã hội của của từng cá nhân.

Đối với dân VNCH, tiếng Việt tại miền Nam tính đến tháng 4 1975 là chuẩn và trong sáng. Tiếng miền Bắc có nhiều cái kỳ dị và chói tai. Ngược lại người miền Bắc cũng có thể có cùng ý nghĩ như thế, rằng tiếng miền Bắc chuẩn còn tiếng Nam kỳ thì "kỳ cục". Ai đúng, ai sai? Mỗi người một ý!

Khi người miền Nam dùng tiếng Hán Việt mà miền Bắc dùng tiếng Nôm thì Nam cho là Bắc bỗ bã, thô tục. (Thủy quân lục chiến, phi cơ trực thăng, nhà bảo sinh đối ngược với lính thủy đánh bộ, máy bay lên thẳng, xưởng đê, v.v.). Khi Bắc dùng tiếng Hán trong khi Nam đã diễn nôm rồi thì Nam thấy Bắc cầu kỳ, vay mượn còn Nam thì thuần Việt, trong sáng ("tòa đại sứ" đối ngược với "đại sứ quán", "trải qua" đối ngược với "thử nghiệm", "vừa học vừa làm" đối ngược với "giáo dục tại chức", v.v.) Ngược lại chắc chắn có nhiều từ Nam dùng thì Bắc sẽ cho là vô duyên chệch chuẩn.

Thế thì tiếng Việt nào "kỳ quặt" là vì mình nghe không quen hay vì tự bản chất nó "kỳ quặt"?

Ngôn ngữ luôn biến đổi nên thỉnh thoảng lại có từ mới xuất hiện. Ngày xưa mỗi lần có từ mới xuất hiện là bọn trẻ con chúng tôi tiên phong dùng ngay, còn bậc cha mẹ trưởng thượng thì thường tỏ thái độ khó chịu, không chấp nhận lúc đầu. Thời xưa có những cụm từ "sức mấy! Cù lần! Quê một cục! bỏ đi Tám!" mang về nhà dùng cứ bị mắng. Sau đó Phạm Duy đặt những từ mới này vào bài hát "Sức mấy mà buồn, buồn ơi bỏ đi Tám!" thì không còn nghe phê phán nữa. Kết luận: khi nào đông đảo quần chúng chấp nhận thì "được".

Nếu bảo phải giữ gìn tiếng Việt càng nguyên thủy càng tốt, chống lại những trò pha chề ầu tả sau này, thì mình phải nói Đức Chúa Blời như Alexandre De Rhodes đã dùng chứ không dùng

Đức Chúa Trời, phải viết văn biên ngẫu kiều Phạm Quỳnh, Nguyễn văn Vĩnh (thờ gia đình, mến tổ quốc, trọng tổ tiên, tôn cổ điển, bốn đức tính ấy được giáo dục vun trồng, thói quen bồi đắp, v.v.) chứ không được chuộng văn mới của Tự Lực Văn Đoàn, thơ mới của Xuân Diệu, Huy Cận, v.v.

Có nhiều người Việt thế hệ VNCH cho rằng tiếng Việt trước tháng 4 1975 là trong sáng nhất, chuẩn nhất và phải được giữ gìn. Sau gần 38 năm, ngày nay tiếng Việt ấy chỉ còn trong sáng tại hải ngoại và với thế hệ chúng tôi như TM1111, NiNi, bác Ngự, NJ, v.v. mà thôi. Tuổi trẻ trong nước sinh ra những thập niên 1970, 1980, 1990, v.v. không được tiếp cận (phải nói tiếp xúc chứ nhỉ?) với loại tiếng Việt này.

Bảo rằng tiếng Việt tại Sài Gòn 1975 là chuẩn khác nào người Québec bảo tiếng Pháp của họ chuẩn hơn tiếng Pháp tại Paris, người Nam Phi bảo tiếng Anh của họ chuẩn hơn tiếng Anh đang dùng tại London, tiếng Đức tại Thụy sĩ chuẩn hơn tiếng Đức tại Berlin, Munich, và tiếng Hoa tại San Francisco chuẩn hơn tiếng Hoa tại Bắc kinh, v.v.

Khi một cộng đồng đã tách rời xứ sở ra đi thì tiếng nói của họ thường đóng băng lại vào thời điểm họ rời chính quốc. Và tiếng nói của đại đa số người sử dụng tại chính quốc phải là tiếng chuẩn chứ không phải ngược lại.

Tiếng Việt trong nước sẽ tiếp tục thay đổi càng ngày càng khác biệt với tiếng Việt đã được khuân ra nước ngoài 1975. Và những trường ĐH Mỹ dạy tiếng Việt cho người Mỹ, hay BBC, VOA đưa tin về VN, cũng phải dùng thứ tiếng Việt đang dùng tại Hà nội hay Sài Gòn ngày nay chứ không thể dùng thứ tiếng Việt tại Porte de Choisy ở Paris hay tại Little Saigon ở Nam Cali được.

Thế thì tại trong nước, tiếng Việt nào là chuẩn? Dĩ nhiên sẽ có nhiều nhà giáo dục, học giả, nhà báo, nhà văn hóa, v.v. luôn cố gắng thẩm định và lèo lái ngôn ngữ cho chuẩn. Tuy nhiên tôi cho rằng đại đa số người dân sẽ là người quyết định. Sẽ có những hiện tượng ngôn ngữ làm buồn lòng những nhà hàn lâm, nhưng đại đa số quần chúng sẽ lấn lướt một thiểu số ưu việt.

Theo tôi, những từ "chối tai", nếu nó thật sự là tởi thì mọi người sẽ bỏ không dùng. Ngược lại, nếu đại đa số tiếp tục dùng thì từ từ nó sẽ trở thành "quen tai", và đôi khi còn "êm tai" nữa. Ngày nay thấy tụi teen còn có cách viết riêng của chúng mà người lớn phải "hãi hãi!". Văn phong bù bựa của bác Cận và các đồng chí cũng thấy... phải quan ngại! Mình đành phải chờ xem ít lâu nữa sau loại tiếng Việt này có được vài chục triệu người dùng hay không. Nếu có thì đành Pótay.com, nó sẽ thành tiếng chuẩn. Nếu không thì tiếng Việt dị biệt này sẽ không tồn tại vì đã không quyền rũ được đại đa số quần chúng. Nó sẽ tự diệt vong.

Trên đây là "bài tiểu luận" của thành viên TM1111, viết theo lý thuyết ngôn ngữ học. Lý thuyết là thế, nhưng đến khi đọc bài của ông Đào văn Bình thì cũng phải công nhận là tiếng Việt dùng trong môi trường chính qui phải chuẩn, phải để những người có học lèo lái, chứ không thể "hồn nhiên vô tư" được, các bạn nhỉ?